

Руденко В.М.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0004-5736-7830>

Rudenko Valentyna

State Higher Educational Institution
«Kherson State Agrarian University»

**НАУКОВІ ЗАСАДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ
SCIENTIFIC BASES AND FEATURES OF LABOR POTENTIAL
FORMATION OF UKRAINE**

У статті трудовий потенціал розглядається як найважливіша і найбільш динамічна складова економічного потенціалу країни де формування висококваліфікованої робочої сили є найефективнішим способом досягнення стабільного економічного зростання.

Трудовий потенціал в Україні є нереалізованим, натепер його збереження на попередньому рівні є глобальним викликом для економіки, яка може стати економікою без людей. Оскільки трудовий потенціал є продуктом складних багаторівневих міжсистемних процесів, його відтворення розглядається в межах трьох основних систем: демографічної, науково-економічної і соціально-психологічної, які функціонуючи в безперервній взаємодії, формують зовнішню структуру, яка інтегрує в кінцевий продукт якості потенціалу. Тому вирішення проблем формування потенціалу, аналіз його матеріальної та інформаційної основи зростають в своїй актуальності.

Ключові слова: *трудовий потенціал, формування, населення, природний рух.*

В статье трудовой потенциал рассматривается как наиболее важная и динамическая составляющая экономического потенциала страны и формирования высококвалифицированной рабочей силы, наиболее эффективный способ достижения стабильного экономического роста. Трудовой потенциал Украины не реализован и в настоящее время сохранение его на предыдущем уровне является глобальным вызовом для экономики, которая может стать в перспективе экономикой без людей. Поскольку трудовой потенциал – продукт сложных многоуровневых межсистемных процессов, его воспроизводство рассматривается в пределах трёх основных

систем: демографической, научно-экономической и социально-психологической, которые функционируют в непрерывном взаимодействии и формируют внешнюю структуру, которая интегрирует в конечный продукт качества потенциала. Поэтому решение проблем формирования потенциала, анализ его материальной и информационной основ не утрачивают своей актуальности.

Ключевые слова: трудовой потенциал, формирование, население, естественное движение населения.

The article examines labor potential as the most important and most dynamic component of economic potential of a country where formation of a highly skilled workforce is the most effective way to achieve stable economic growth. Labor potential in Ukraine is unrealized now. Preservation of labor potential at the previous level is a global challenge for economics that can become an economics without people. Since labor potential is the product of complex multi-level intersystem processes, its reproduction is considered within framework of three main systems: demographic, scientific and economic, socio-psychological, which form an external structure functioning in continuous interaction, and that integrates into the final product of quality potential. Therefore, problems solution of capacity creation, analysis of its material and information basis, determination and consideration of regularities in volume formation of working population are increasing in their relevance. The research summarizes and investigates scientific and practical principles of labor potential formation, development prospects. The paper also offers measures for its effective use in conditions of strengthening the processes of European integration. Regularities of population volume formation were investigated as an initial base for determining quantitative characteristics of country's labor potential. There has been a steady decrease in total population of Ukraine, which has decreased by 19.08% since 1990. Features of volume formation of working population were established. This indicates aging and extinction of the nation, and as a result, reduction of country's labor potential in future. Increase of older people population is due to population aged 0-15 years, i.e. children. It was decreased from 22.78% in 1990 to 16.3% in 2018, which is evidence of a reduction in labor potential reserves in future. Structure of labor potential acquires a pronounced depopulation character. Composition of country's labor potential, number of economically active population aged 15-70 years shows a decreasing trend.

Key words: labor potential, formation, population, natural movement.

Постановка проблеми. Однією із передумов успішного економічного розвитку є врахування інтересів людей в будь-яких діях, спрямованих на підвищення ефективності функціонування господарського механізму. ресурс.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблем формування та функціонування ринку праці, висвітлювалися в роботах як вітчизняних так і зарубіжних науковців: Д. Мак-Грегора, Д.П. Богині, О.А. Богуцького, Е.С. Васильченко, А.М. Гриненко, А.А. Козар та інших. особливості їх впливу на формування трудового потенціалу.

Формулювання цілей статті. Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, та проведені дослідження провідними вченими економістами стану та перспектив розвитку трудового потенціалу, актуальними залишаються узагальнення визначення сутності категорії «трудоий потенціал», дослідження особливостей формування трудового потенціалу та його використання.

Виклад основного матеріалу. Трудові ресурси прирівнювались до інших економічних ресурсів і люди розглядались не як соціально-економічна складова, а тільки як об'єкти управління. Трудовий потенціал розглядають і як сукупність в даному суспільстві демографічних, соціальних, духовних характеристик і якостей трудоактивного населення, які реалізовані в рамках та завдяки існуючій в суспільстві системі відносин в процесі праці і суспільної діяльності.

Висновки. Отже трудовий потенціал це можливість населення виділити зі свого середовища робочу силу певного рівня активності та працездатності, яка реалізовується чи може бути реалізована в національному господарстві і бути конкурентоспроможною на ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Бендасюк О.О. Особливості розвитку трудового потенціалу України в умовах переходу до інноваційної моделі економіки. *Регіональна економіка*. 2010. № 1. С. 172–177.
2. Дуда С.Т. Трудовий потенціал України: Проблеми зайнятості та шляхи їх подолання. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. № 18. С. 125–128.

References:

1. Bendasiuk O. O. (2010) Osoblyvosti rozvytku trudovoho potentsialu Ukrainy v umovakh perekhodu do innovatsiinoi modeli ekonomiky [Features of the development of ukraine's labor potential under conditions of transition to an innovative model of economy]. *Rehionalna ekonomika*. no 1. pp. 172–177.
2. Duda S. T. (2008) Trudovyi potentsial Ukrainy: Problemy zainiatosti ta shliakhy yikh podolannia [Labor potential of ukraine: employment problems and the ways to overcome them]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*. no 18. pp. 125–128.